

גנזי המלך

ארבע כנסות

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת

271

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6777779 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

"קחו עמכם דברים ושובו אל ה'"

יעשה תשובה ויתכפר

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

שייש קונה עולמו בשעה אחת!
הורו לנו חז"ל ג' עיקרים בתשובה: א. חרטה על העבר. ב. קבלה בלב, להבא. ג. וידוי דברים ובקשת סליחה. לדעת; כי בלא תשובה, לא יועיל כל כופר לחטא שימחה. ולהיפך אפי' עבר כל ימיו בחטאים וזדונות ועשה תשובה ומת בתשובתו, כל עונותיו נמחלין לו, שנאמר: "עַד אֲשֶׁר לֹא תַחֲשֶׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ" ('קהלת' יב). מכלל שאם זכר את בוראו ושב קודם שימות, נסלח לו (הרמב"ם הלכות תשובה ב).

כשנתבונן על עומק דין החטא, הוא איום ונורא! כי מהו חטא? עפ"י מושכל הפשוט ומקובל אצלנו; שה' אחד הוא הממציא כל הנמצאות והכל שלו ובכל רגע מחדש ומקיים כל כחות הבריאה. וכל תכלית כונתו יתברך בכל המכונה הגדולה הלזו של הבריאה כולה, היוצאת מתבוננת מקור חכמתו יתברך, הוא אך ורק בשביל ישראל ובשביל התורה. וזהו סוד המצוה, שכל שומר תורה נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית, אחרי שע"י האדם במעשיו הטובים, יתמלא כונת רצון הבו"ת.

והנה האדם הלזה שכל כחו וישותו אינו שלו וכל כח ומחשבה שבו, כולם של הבו"ת. וכידו של האדם להתעשר עושר רב, בידו, להתהפך למלך על כל הבריאה, שותף למלכו של עולם והוא השפיל דעתו

המשך בעמ' 2 <<<

ועיין פירש"י: 'לפי שהיו מלאכי השרת מקטרגים ואומרים: "רבש"ע מי שעתיד זרעו להמית בניך בצמא אתה מעלה לו באר?" והוא משיבם: "עכשיו מה הוא? צדיק, או רשע?" אמרו לו: "צדיק!" אמר להם: "לפי מעשיו של עכשיו אני דנו". וזה: "בְּאֲשֶׁר הוּא שָׁם". הרי אחד מדרכי טובו של השי"ת, שאם כי לפניו גלוי העתיד כהוה ממש, בכ"ז אינו דן את האדם אלא 'לפי מעשיו של עכשיו', "בְּאֲשֶׁר הוּא שָׁם" ומכיון שבעת המשפט הוא צדיק, יוצא זכאי כדינו. ובה נבין סוד התשובה וענינה

שאלו לחכמה; "הנפש החוטאת מה תהא עליה"? אמרה להם: "חֲטָאִים תְּרַדֶּף רָעָה" ('משלי' יג). שאלו לנבואה; א"ל: "הַנֶּפֶשׁ הַחֹטֵאת הִיא תָמוּת" ('יחזקאל' יח). שאלו לתורה; א"ל: "יביא קרבן ויתכפר". שאלו להקב"ה; א"ל: "יעשה תשובה ויתכפר" ('ירושלמי' 'מכות' פ"ב).

הפליאה מבוארת; הן החכמה והנבואה והתורה כולם מהקב"ה וכל המקראות שהביאו חז"ל כתובי תורה המה. וא"כ, איך הם מחולקים?

והנה בשעה כזו, אחת מהשעות היותר חשובות ויקרות בחיי הבלנו, 'ימים הנוראים' שכל איש מיראל נזכר מעט את אבינו שבשמים, נקבצים אנו כולנו יחד באחדות, מעט מיסוד של אגודת עם ה', שעל זה אנחנו מבקשים בתפלת ימי הרצון והוא כל מבחר תעודת עם ישראל.

'וּבְכֵן תֵּן פְּחָדְךָ... וְאֵימַתְךָ... וַיִּירֹאוּךָ' והתכלית 'יַעֲשׂוּ כָלֶם אֲגָדָה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ' נגשים אנו אל ארון הקדש באימה, ברגעים קדושים אלו בל לנו להתרשל, לא לנו לעזוב רגעים אלו בלא רושם, נכין עצמנו להבין את אשר לפנינו, נחדור נא לתוך הדברים ונייחד מעט לבבנו לשפר המעשים הנרצים.

אחז"ל: 'אין דנין את האדם, אלא לפי מעשיו של אותה שעה, שנאמר: "כִּי שָׁמַע אֱלֹקִים אֶל קוֹל הַנְּעַר בְּאֲשֶׁר הוּא שָׁם" ('בראשית כא ז) ('ר"ה טז).

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

המשך מעמ' 1 >>>

החטא והכרת האמת, כיון שהגיע אדם רגע אחד להכרת האמת בעומק עיונו, בכל לבו ונפשו, הרי רחמי שמים מרובים לרדוף את האדם **"בְּאֲשֶׁר הוּא שָׁם"** לפי אותה שעה. ולא עוד, אלא אפילו חטא כל ימיו ועשה תשובה באחרונה, כבר זכה לתשובה, שכל הראשונות לא יזכרו ויוצא זכאי בדינו! שכן היא המדה **"בְּאֲשֶׁר הוּא שָׁם"**.

ונתחדש בזה; שכמו שלענין העתיד הנראה וכולט לעיני ה' כהוה הגמור ובכ"ז אינו חוצץ לרדוף את האדם לטוב, כן גם מעשי חטאו בעבר אינו חוצץ מלהכניסו במחיצתו של הקב"ה, אם רק ישוב לאלקיו. כי לגבי השי"ת העתיד והעבר שוים המה לגמרי, בלא משהו חלוק. הוא מה שאמר הכתוב: **"טוֹב יִיָּשֶׁר ה' עַל כֵּן יוֹרֵה חַטָּאִים בְּדַרְכּוֹ"** (תהילים' כה)

שמבקש רק דרך לרחם על בריותיו, במדה זו שדן את האדם **"בְּאֲשֶׁר הוּא שָׁם"**. ועד כמה אנו צריכים להתעורר? שהרי הכל רודפים את האדם; החכמה הנבואה. וגם התורה מבקשת קרבן. אבל ה' הטוב מרחם ומבקש; רק, **"שׂוֹבוּ"**! שעה אחת תנו לב ואתם נצולים! ואיך עלינו ליקר שעות אלו להתבונן ולהכיר האמת, אחרי שכל זה הוא מדת התשובה, הכרה ברורה ונאמנה של אותה שעה, שמכיר האמת ומתחרט על השקר ומקבל עליו להימסר אל אמיתות הכרתו בשעה זו, **"בְּאֲשֶׁר הוּא שָׁם"**. (אור יהל' ח"ב). ■

המבטל **'תלמוד תורה כנגד כולם'**. מזה נבין בינה, שאין שכר ועונש השמימי בדרך תשלומין, אלא הוא שכר ועונש טבעי. כמו שמצד הטבע משתלם שכר ועונש לעובר על חוקים הטבעיים; שהאוכל מאכלים בריאים שכרו הבריאות וחוזק הגוף ואם אינו אוכל עונשו החולשה והחולי. המכניס רעל בקרבו עונשו המות והשומר את עצמו שכרו החיים. כן הוא בתורה! וזהו שבאה השאלה לפני החכמה הנבואה והתורה וכולם לא הגידו, עצת התשובה, כי הנפש החוטאת מקלקלת עצמה בטבע, אחרי שעובר על חוקי התורה.

שאלו להקב"ה ורק הוא הביא לבניו מרפא התשובה. וזה חסד גמור מרחמי האב על הבן, שאין קץ לרחמי יתברך מלא רחמים, כמו שאין לו סוף ותכלית כן אין סוף לרחמי **"וּכְרַחֵם אֲב עַל בְּנָיִם"** (תהילים' קג). שהוא למעלה מכל חשבון! וכן התשובה, בריאה חדשה אשר ברא השם רם ונשא יושב על כסא רחמים, אשר ראה שאין העולם יכול להתקיים בדין ושיתף מדת הרחמים עמו, (עיין מס"י פ"ד).

ומהי התשובה? **"קִחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׂוּבוּ אֵל ה' אִמְרוּ אֱלֹהֵינוּ כָּל תְּשׂוּאָנוּ... אֲשֶׁר בָּךְ יָרַחֵם יְתוּם"** (הושע' יד) שהוא רחמים פשוטים למעלה מכל חשבון. אם רק תודה ותכיר כי חוטא אתה ותבין גודל

שניתן לו ומוציא אותו הדעת ואותו הכח בחטא ונמצא משחית והורס ע"י רוע בחירתו, שלא תתמלא כונת הממציא ותכלית הבריאה כולה! זהו חטא שגדול עונו מנשוא!

והנה יש מצוות ועבירות בחוק כל מלך. ויש מצוות ועבירות בחוקי תורתנו הקדושה. בחוקי כל מלך לא מצינו שכר ועונש על דבר אחד כאחד. למשל: מי שגונב יענש אצל השופט! ומי שאינו גונב לא מקבל שום שכר. מי שעובר על חוקי המכס נענש! והסוחר הישר שאינו מעביר על תשלומי המכס, אינו מקבל שום פרס על יושרו זה. וכן להיפך; העומדים במלחמה קציני החיילים, אם יצטיין יקבל פרס ואות כבוד! ומי שאינו מצטיין לא יקבל שום עונש. הרי שהשכר והעונש בחוקי נימוסי העמים, אינם בדבר אחד.

לא כן משפטי העונשים והשכר בחוקי תוה"ק; מחלל שבת בסקילה ושומר שבת נותנים לו **'נחלה בלי מצרים'** (ברכות' נא). עונשי העבירות מרובים להכיל ושכר מי שאינו עובר גדול מאד. **"אֵף לֹא פָּעַלוּ עוֹלָה בְּדַרְכֵינוּ הִלְכּוּ"** (תהילים' קיט). **"ישב אדם ולא עבר עבירה נותנים לו שכר כעושה מצוה"**. וכן במצות עשה, המקימה זוכה לשכר עצום לאין ערוך והמבטלה עונשו מרובה. וכשם ששכר מצות **'תלמוד תורה כנגד כולם'** (פאה' א א) כך עונש

הרב זכריה יצחק שליטיא

קריאה בתימנית
תפילות המועדים
ראש השנה
ביפור, סליחות
סוכות ועוד ...

ניתן להשיג ב'שופר' מתתיהו 10 ב"ב
03-6777779

חדש ב'שופר'

ניתן להטעין

נגני mp3 - mp4

במחיר 4 ש"ח להרצאה

פרטים ב'שופר'

03-6777779

בין השעות 10:00-18:00

משאית איסוזו יד ראשונה שנת 2004
90 אלף קילומטר, דבל קבינה, 6 מקומות, שמורה מאד
איזור המרכז ת"א לפרטים: שלום-0505256070

הלכה

דין טלטול שברי כלים בשבת

ההלכות שלפנינו מבוססות עפ"י השו"ע וה'משנה ברורה'

יהא דין כלי שמלאכתו לאיסור, שמותר לטלטלו לצורך גופו, או מקומו. (ביאור"ל ד"ה: כל הכלים).

6. כלי שנשבר בחול והיו שבריו ראויים למלאכה (ואפילו לאותה מלאכה שהיה נוהג בהיותו שלם), אלא שזרקם לאשפה (ואפילו זרקו לרחוב ויל"ע בהניחו אחורי הדלת), אסור לטלטלו. ואם זרקו בשבת לאשפה מותר לטלטלו, כיון שבכניסת השבת לא היה מוקצה. (שח ז סל"ב וביאור"ל ד"ה: ואם זרקה וד"ה: לאשפה).

7. כלי שלם שזרקו לאשפה, אינו נאסר בטלטול, לפי שבטלה דעתו אצל כל אדם. (ש"ח ביאור"ל ד"ה: ואם זרקה). ■

וסובר שדחיפה ברגל אינו נחשב כטלטול מן הצד, אלא כטלטול גמור ואסור. (שח ס"ל. חזו"א או"ח מז יג).

4. שברי כלים הראויים לאיזה מלאכה, אפילו אינה מסוג המלאכה שהיו משתמשים בכלי כשהיה שלם, לא נעשו מוקצה ואפילו אם נשברו בשבת. (אף שעצים ואבנים הראויים למלאכה כזו הם מוקצה, חלוק דין שברי כלים; משום שעמד לשמוש בהיותו כלי, לכך אם עדין שייך להשתמש בו לאיזו מלאכה, אין האדם מסלק דעתו ממנו). (שח ו ז סכ"ח).

5. כמו כן אף אם היה הכלי בהיותו שלם עומד למלאכה האסורה בשבת והיה עליו דין כלי שמלאכתו לאיסור, אם שבריו ראויים למלאכה, גם עליהם

1. כלי שנשבר ואין השברים ראויים לשום מלאכה, יש להם דין מוקצה מחמת גופו כעצים ואבנים, מאחר ובטל מהם תורת כלי ולפיכך אין לטלטלן אפילו לצורך גופו ומקומו. (שח ו וביאור"ל ד"ה: כגון שברי).

2. אמנם כששברי הכלים מונחים על הארץ באופן שהם עלולים להזיק, מותר לטלטלן כדי לפנותן. וכשאינם עלולים להזיק אין לטלטלן ואפילו אם יעברו עליהם בני אדם ויוסיפו לשוברם בדריסת רגליהם, כיון שהוא דבר שאינו מתכוין אין בו איסור. (שח ס"ל).

3. דעת ה'משנה ברורה' שמותר לטלטל מוקצה על ידי דחיפתו ברגל, כיון שנחשב טלטול מן הצד. אולם ה'חזון איש' חולק

דברי אגדה

וכרו'. והשלישיים הם: אלו שגם לזאת אין ידם משגת ואינם אלא מקדשים את השבת בקדוש היום בתפילה ועל היין. את כל אלו אנו מזכירים בבקשתנו בתפילה ומסיימים ש'כָּלֵם' כלומר: כל אלו הסוגים 'ישָׁבְעוּ וַיִּתְעַנְּגוּ מִטּוֹבָה', גם המקדש 'שְׁבִיעֵי' כראוי לו, גם 'קוֹרְאֵי עֲנָג' וגם שומר השבת כדת, איש על מחנהו ואיש על דגלו. ■

מתקני נוסח התפילה כלפי שלשה סוגים של אנשים; הראשונים במעלה הם: אלו שומרי השבת לכל חוקיו והלכותיו המקפידים לשמור את השבת קלה כבחמורה. השניים הבאים אחריהם הם: אלו שאינם יודעים לשמור את כל מצוות השבת, אולם הם קוראים לשבת 'עֲנָג' כלומר: מענגים את השבת במאכל ובמשתה בכסות נקיה

אנו אומרים בתפילות שבת: 'ישָׁמְחוּ בְּמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שְׁבֶת וְקוֹרְאֵי עֲנָג. עַם מְקַדְשֵׁי שְׁבִיעֵי. כָּלֵם יִשְׁבְּעוּ וַיִּתְעַנְּגוּ מִטּוֹבָה'. תמה מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א: מה ביאור תיבת: 'כָּלֵם' הרי כבר הזכיר תחילה 'ישָׁמְחוּ בְּמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שְׁבֶת' ? ביאר בזאת רבנו הגר"ח קנייבסקי בספרו 'טעמא דקרא', שיש לומר: שכונת

הליכות עולם

שאלות מעשיות בהלכות שבת, לפי פסקי ה'משנה ברורה'

נערכו במסגרת מפעל 'הליכות עולם' ע"י הרה"ג רם כהן שליט"א

יכניס גם את התוף. מה הדין בזה ומדוע? **תשובה:** אסור. רק בהפסד מרובה אפשר להקל ע"י עצה זו. והמקור לכך הוא ממה שכתב השו"ע: 'יש מתירים לטלטל כלי שמלאכתו לאיסור אפילו מחמה לצל, על ידי הנחת תינוק, או ככר'. והוסיף ה'משנה ברורה': שכן הוא הדין גם אם נתן שאר הפצים המותרים עליהם. אלא, כתב; שדעה זו היא דעת הרא"ש והרבה מהראשונים חולקו עליו בזה וסוברים שלא התירו חכמים לטלטל על ידי הנחת ככר, או תינוק, אלא במת בלבד ולא בשאר דברי מוקצה אף שהוא כלי. וכן הכריעו להלכה הרבה מהאחרונים. והוסיף ב'שער הצינון' בשם הגר"ז: שבהפסד מרובה, יש מקום להקל כהרא"ש. (שח ה סקכ"ו שעה"צ כד). ■

אלא אפילו אם זרקה מפתח ביתו לרחוב, הרי זה אסור. (שח ז, ביאור"ל לאשפה).

□ **שאלה מעשית:** ילדיו של צבי שיחקו ביום ששי במרפסת הפתוחה בביתם, כשסיימו השאירו את המשחקים על הרצפה, בצהרי יום השבת החל לפתע לרדת גשם ואז נזכרו הילדים במשחקיהם הפזורים במרפסת, הם מהרו להכניסם הביתה כדי שלא יתקלקלו מהגשמים, אולם את התוף החדש הבינו שאסור לטלטל מאחר שהוא מוקצה משום כלי שמלאכתו לאיסור, צבי ניסה בכל זאת למצא פתרון איך יוכל להכניס גם את התוף הביתה, לאחר מחשבה מעמיקה עלה במוחו רעיון להניח פרוסת עוגה על התוף ואגב הכנסת העוגה

□ **שאלה מעשית:** ב'שבת הגדול' כשהלך אברהם ברחוב, מצא מושב של כסא שהשליכוהו ברחוב, כיון שיומיים קודם לכן נשבר מושב הכסא בביתו רצה אברהם לקחתו, אך הסתפק האם הוא מוקצה, או לא. מה הדין ומדוע?

תשובה: אכן חששו מוצדק והמושב הוא מוקצה. המקור לכך הוא מה שכתב השו"ע: 'חתיכת חרס שנשברה בחול מכלי וראויה לכסות בה כלי, מותר לטלטלה, אפילו במקום שאין כלים מצויים שם לכסותה בה ואם זרקה לאשפה מבעוד יום, אסור לטלטלה, כיון שבטלה מהיות עוד כלי'. וכתב ב'ביאור הלכה': שנראה שמה שהזכיר השו"ע שזרקה לאשפה, אינו בדוקא לאשפה,

פרשת 'ראש השנה'

מידת הרחמים לשון רבים. ומידת הדין לשון יחיד

פנינים לפרשה

רבנו בחיי בספרו 'כד הקמח' (ערך 'ראש השנה') מאריך הרבה בענין זה של שתי המדות שהקב"ה מנהיג בהן את עולמו והן המידות הנקראות מידת הדין ומידת רחמים; והנה לשון דין, הוא לשון יחיד. וכנגד זה לשון רחמים, הוא לשון רבים. למה נשתנתה מידת הרחמים להאמר בלשון רבים, משא"כ מידת הדין נאמרת בלשון יחיד? לפי שהמדה הטובה מאד מרובה, לכך היא בלשון רבים. ואילו מדת הדין מועטת יותר, לכך היא נאמרת בלשון יחיד. ועיי"ש עוד שהאריך בענין זה.

עוד הוסיף וכתב: שאמר הכתוב: **"וַיְדַבֵּר ה' בְּיָמֵינוּ תוֹכַחַת מוֹסֵר"** (משלי' ו). לרמז על שתי המדות הללו; מדת הדין ומדת הרחמים. שהתורה הנקראת **"מוֹסֵר"** כלולה מהן. ושתי המדות הללו רמוזות במצות תקיעת שופר; התקיעה היא כנגד מדת רחמים ואילו התרועה כנגד מדת הדין. ובתקיעת השופר אנו מעוררין את הלב למטה ואת הכונה במדות למעלה. ולעולם אנו תוקעים תקיעה בראש ובסוף, כדי להגביר מידת רחמים על מידת הדין. וזהו שאנו אומרים בתפלה: **"יְגַלְלוּ רַחֲמֶיךָ עַל מְדוּתֶיךָ"**, שיתגלגלו רחמיו ויהפכו את מדת הדין למדת רחמים.

והוא מה שאמרו חז"ל ב'מדרש תהלים' על הפסוק: **"עֲלֵה אֱלֹקִים בְּתִרְעוּעָה ה' בְּקוֹל שׁוֹפָר"** (תהילים' מז). אמר רבי יהודה בשם ריש לקיש: כיון שעלה הקב"ה בדין ויושב על הכסא; כיון שתוקעין בשופר הוא עולה והופך מדת הדין למדת רחמים. וכשמריעין עלה בדין ומשהשופר תוקע **"עֲלֵה אֱלֹקִים"** בדין בתרועה, **"ה' בְּקוֹל שׁוֹפָר"** ברחמים שנאמר: **"ה' קָל רַחוּם וְרַחוּן"** (שמות לד).

חפץ חסד אתה לעשות עמהם בטובך וגודל חסדך לרפאותם על הוצאות שלך, אם כן גם לאנשים האלה תוכל לעשות כן ותרפא שברם. ומה לך בזה, כי מחזיקים הם את עצמם לבריאים?! ויען הרופא ויאמר: "הלא תדעו, כי מחלת האנשים האלה בא להם מסיבת אכלם דברים המזיקים והחולה צריך על כל פנים להתנדב עצמו להנזר ולהשמר מכל מאכל רע לכל הפחות בימים שעוסק ברפואות. והחולה אשר ברוב אולתו לא ירגיש את חליו ודאי יאכל יחד עם הסמים שאתן לו, גם דברים המזיקים וממילא יכביד חליו עליו עוד יותר. ומה אעשה לאלו?".

"וְאֶהְבֶּתָּ לְרַעַף כְּמוֹךְ" (ויקרא' ט). ומאחר שאינו מצטער בצער הצדיק, לא יתכן שיהיה נענה. לכך תיקנו אנשי כנסת הגדולה כל התפלות והתחנונים לומר בלשון רבים: **'רַפְּאֵנוּ, רְאֵה נָא בְּעֵינֵינוּ'**, שמצרף חבריו בתפילתו ואז הוא נענה, כדכתיב: **"וַיִּנְתֵּן לָהֶם רַחֲמִים וְרַחֲמֶיךָ"** (דברים' יג). כל המרחם על האחרים, אף הוא ירוחם.

משלו של 'המגיד מדובנא' בעבודת הימים הללו

'המגיד מדובנא' היה מוכיח לקהל עדתו, בימים הסמוכים ל'ראש השנה' ובין 'ראש השנה' ל'יום הכפורים', באחד מתוכחותיו היה אומר: הנה המוני בני אדם יתחלקו לג' מחלקות שונות; ואבארים בדרך משל: **"וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמֶר"**. משל לעשיר גדול אשר בניו לא הלכו בדרך הישר וככל שהיה מייסרם ומוכיחם בכל יום ויום, אעפ"כ לא שמעו בקולו ולא הטו אזן לתוכחתו, עד כי מרוב גודל צרתו עזבם והלך לו למרחקים ואמר לנפשו; לפחות אסתירה פני מהם ולא אראה ברעתם.

לימים שמע על בניו כי נפלו למחלה גדולה ומסוכנת וברוב אהבתו וחמתו אשר נכמרו רחמיו עליהם, שלח להם רופא נאמן לרפאותם מחולייהם. וכאשר בא אליהם הרופא, מצא לפניו שלשה מיני חולים; הראשונים: ידעו כי מאובם רב וסכנתם גדולה מאד ותיכף ומיד כראותם פני הרופא חרדו לקראתו לבקש על נפשם ויאמרו לו: "כל מחמד עינינו ניתן לך בעד הרפואות ובעד יגיעך, אך חוס וחמול עלינו לרפאותנו". השניים: אף הם הרגישו במחלתם, אבל לא פחדו כראשונים ולא רצו להוציא הוצאות על רפואתם ואמרו לרופא: "אם חפץ חסד אתה, רפאנו משלך ונודה לך על טובך וחסדך". ואילו הכת השלישית: שחקה עליו כי לא הרגישו מאומה במחלתם הרעה והיו בעיניהם כבריאים וחזקים בלי מחסור דבר. וכל ענין הרפואות היה לזר בעיניהם.

מי שאינו מרחם אין תפילתו נענית

כתב רבי יהודה החסיד בספרו 'חסידים' (תקנ"ג): יש מתפלל ואינו נענה. והטעם; לפי שחברו בצער ועלבונו של חברו אינו עולה על לבו של מתפלל זה והיה לו לחשוב אילו הייתי בצער של זה, הייתי צריך להתפלל עליו, כמו שכתוב:

והנמשל הוא: הנה בהיותנו על אדמתנו היו עיני ה' עלינו **"מְרֻשֵׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרֵית שָׁנָה"** (דברים' יא) לשמור אותנו מכל טומאה ותועבה. ומעת אשר הכעסנו את בוראנו יתברך, אנחנו נתונים לשמה ולמססה לקצף ולבזיון. והקב"ה ברוב רחמיו רוצה לטהרנו מעונותינו ושולח אלינו את סגולת הימים הנוראים האלה, בכדי לטהרנו ולקדשנו **"למען נחדל מעושי דינו"**.

אבל אנחנו חלוקים לג' כיתות: יש בינינו; הצדיקים הכשרים, אלו השרידים שבכל דור ודור, המחזיקים את עצמם כחולים בכל ימי השנה וחרדים נגד הימים המסוגלים האלה ומקבלים אותם ביראה ואהבה, בוכים יום ויום וקוראים אל האלקים בחזקה ושבים אליו בכל לב ונפש, שואגים בתפלה ומבקשים רפואה להצילים מכל רע ולהעמידם בקרן אורה ועוסקים בתורה ומעשים טובים והקב"ה מקבלם ומחיש רפואתם.

הכת הב': גם הם מבקשים **"שִׁשְׁלַח דְּבָרוֹ וִירְפֵאֵם"**, אך אינם רוצים ליגע את עצמם לעשות תשובה שלמה, רק משתוקקים שהקב"ה יתחסד עמהם להנחותם בדרך ישרה. וגם אותם מקבל הקב"ה, כי יום הכפורים מכפר ומטהר את כל הרוצים בתשובה, המבחינים בין טוב לרע ומפרישים את עצמם מכל רע בימים המסוגלים לרפואה, היינו: כל ימי התשובה.

אמנם הכת השלישית: אשר לבם בריא כולם. דשנים ורעננים שלווים ושקטים ואינם חרדים ועצבים מהימים האלה, כי מחזיקים עצמם לבריאים כל ימי השנה לאנשים כאלה אין תקוה, כי הם מכעיסים ובאים אף בימים האלה כמו בכל ימי השנה ואיך יועילו להם הרפואות, אם אינם בדלים מהרע גם בימים המסוגלים לרפואה? ■

שו"ת חברותא

"דְרָשׁוּ ה' בְּהַמְצָאוֹ קִרְאוּהוּ בְהִיּוֹתוֹ קְרוֹב"

שאלה שניה: על מה להתפלל וכיצד להתפלל בראש השנה?

תשובה: עוד כתב בספר הנ"ל: קבלת עול מלכות שמים וכן הצער על חלול ה' בכך שבירותיו אינם מכירים בו והבקשה להתגלות מלכות ה'; כל אלו, הם עיקרי התפילה בראש השנה. אך יחד עם זאת, יכול האדם להביע גם את רחשי לבו ואת משאלותיו בתוך נוסח התפילות הללו וכדלהלן:

א. בעת אמירת פסוקי המלכויות, יכול האדם להעלות את רמתו הרוחנית לשיא. כי כאשר הוא מכריז: **"ה' יִמְלֶךְ לְעֹלָם וָעֶד"** (שמות טו) הוא יכול להביע בכך את שאיפת חייו להיות עובד ה' בלב שלם והרי הוא מתרום מעל עולם החומר ואישיותו נהיית אישיות רוחנית. ויש בכחו להתמודד מכאן ואילך עם יצר החומרנות. ובכך הוא זוכה ללמוד תורה ולקיים מצוות באופן מושלם, מבלי לטעות ולתהות בנבכי העולם הזה.

ב. בשעה שאומר האדם: **"מִן פְּחָדָה ה' אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֵׂיהָ"** ומתאונן בצער רב על חלול שמו יתברך וכמבואר בספר 'יסוד ושרש העבודה' כמה צריך אדם מישראל להיאנח ולהצטער בתפילה זאת, על שם ה' המחולל בגוים, הרי הוא מביע את רגשי קרבתו אל ה'. כי כאבו של אדם ביחס לאחר, הוא לפי קרבתו אליו. ובכך זוכה האדם להיות קרוב לה', שדבר זה, כמבואר, הוא היסוד של תשובה. כמו כן, בתפילה הזאת יש לנו להביע את צערנו העמוק על כאבו של הקב"ה על חוסר ההכרה בו. והצער הזה, יש בכחו ליצור בקרבנו את הטהרה ולהביא לכפרת עונותינו.

וכך מבואר ב'נפש החיים'; שלכאורה תמוה, כיצד יכול אדם לבקש מהקב"ה על כפרת עונותיו מבלי יסורים, בשעה שהקב"ה קבע כי היסורים חייבים לבוא עליו כדי לכפר על עונותיו? והרי הוא, לכאורה, כאילו מבקש מהרופא שלא ינתחנו, כיון שהנתוח כואב!

ומבאר ה'נפש החיים'; כי עיקר תפילתו של אדם על הסרת יסוריו, היא מחמת שהקב"ה מצטער על צערו של האדם. ואם מכוון האדם שיסורו ממנו יסוריו כדי שלא יצטער הקב"ה, יוצרת התפילה הזאת טהרה וכפרה ושוב אין צורך ביסורים כדי לכפר עליו ולטהרו.

ג. כאשר מתפלל האדם מעומק הלב על אנשים רחוקים מה' שיחזרו בתשובה,

המחולל ומוכן להפקיר את גורלו כדי לעסוק אך ורק בכבוד קונו, זוכה לקרבת ה', שהיא הזכיה הגדולה ביותר שניתן לזכות בה בראש השנה. ומי שקרוב לה', כילד הקרוב ואהוב לאביו, דואג ה' לכל צרכיו, מבלי שיצטרך כלל לבקשם ממנו.

לב נשבר מטהר את האדם

את דברי הפסוק ב'תהילים': **"לֵב נִשְׁבֵּר וְנִדְבָקָה אֲלֵקִים לֹא תִבְנֶה"** (תהילים נא) מבאר רבנו יונה בספר 'שערי תשובה': שנקט הכתוב לשון **"אֲלֵקִים"** שהוא כנוי של מידת הדין, כדי ללמד; שעל אף שאפשרות התשובה קיימת רק מכח מידת הרחמים, לפי שמצד מידת הדין חייב האדם להענש גם אם הוא עשה תשובה,

בכל זאת, אם נשבר לבו של האדם עקב חטאיו, מטהרת אותו שבירת הלב אפילו לפי מידת הדין, בדומה לטהרה של כלי חרס, שאין לו תקנה להיטהר בטבילה, אך הוא נטהר בשבירה.

דהיינו: הטהרה של כלי חרס שבור נובעת מכך שהווייתו של הכלי בתורת כלי, שוב אינה קיימת. ולכן לא קיימת יותר טומאתו. והוא הדין לאדם החוטא, כאשר נשבר לבו שוב לא קיים האדם החוטא, אלא הרי הוא כאדם אחר וטומאתו הקודמת אינה שייכת לו.

אם ניגש לראש השנה עם **"לֵב נִשְׁבֵּר"**, אנו נצבים לפני ה' עם לב חדש וטהור ויכולתנו לזכות בדין היא אפילו לפי מידת הדין!.

מערכת 'חברותא' מיוחדת 'גנזי המלך'

מדוע מעשה התשובה נעדר בראש השנה מן התפילה?

שאלה ראשונה: כיצד מקיימים מצות תשובה בראש השנה?

ראש השנה הוא היום הראשון לעשרת ימי תשובה. ועל עשרה ימים אלו אמר הכתוב: **"דְרָשׁוּ ה' בְּהַמְצָאוֹ קִרְאוּהוּ בְהִיּוֹתוֹ קְרוֹב"** (ישעיה נה)

אך לכאורה יש לתמוה: שלכאורה, אין אנו עושים כל מעשה של תשובה ב'ראש השנה', שהרי כל תפלותינו בראש השנה הן רק קבלת עול מלכות שמים ובקשה להתגלות מלכות ה' בעולמו, אך אין בהם כל זכר ליסודות התשובה, שהם: וידוי, חרטה וקבלה להבא!?

תשובה: בספר 'פרקים ממשנתו של הרב יוסף קאלאצקי', ראש בית המדרש 'יד אברהם' בניו יורק' נאמר: אם נתבונן בדברי הרמב"ם בהלכות 'תשובה', נראה שיסוד התשובה ומטרתה הוא הקרבה אל ה'. ולכן, הצעד הראשון לתשובה, עוד לפני הוידוי והחרטה, הוא להתחיל ולהתקרב אל ה'.

התקרבות זאת מתחילה ב'ראש השנה' ומתבטאת בכמה אופנים: בקבלת עול מלכות שמים, בצער שאנו מביעים על חלול ה', בכך שבני אדם אינם מכירים בו. ובבקשה מעומק הלב על התגלות מלכות ה'.

כל אלו מביאים את האדם להתקרבות אל ה'. והתקרבות זאת, היא היא היסוד של מצות תשובה. כי בעקבות ההתקרבות של האדם אל ה', נפתחת לפניו הדרך לתקן את חטאי העבר, על ידי קיום פרטי המצוה של תשובה, כמו וידוי וחרטה. ובכך מסוגל האדם לזכות ולשוב בתשובה שלמה, שהיא הקירוב הגדול ביותר אל ה'. ואת זאת אנו עושים בשאר הימים של עשרת ימי תשובה.

אך עדיין יש לשאול: מדוע לא נוסף לתפילות 'ראש השנה' בנוסף לתפילות על המלכת ה', גם את נוסח הוידוי ובקשת הסליחה?

והתשובה היא: כי אנו צריכים להראות ב'ראש השנה' שכל דאגתנו היא לכבוד שמים בלבד ולא לגבי גורלנו. כי מי שעיקר כאבו ודאגתו הוא לכבוד שמים

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

המשך מעמ' 5 >>>

דבר, הוא נענה תחילה' (בבא קמא' צב). וכך זוכה המתפלל בעצמו לשוב בתשובה גמורה על ידי סיעתא דשמיא מיוחדת עקב תפילתו עבור חברו. עלינו לדעת; כי העמידה של כלל ישראל בזמן תקיעת שופר, הרי היא כמבואר בגמרא, כעמידה של הכהן גדול לפני ולפנים. ומה שיכול הכהן הגדול להשיג ביום הכפורים כאשר הוא בפנים, יכול גם עם ישראל במעמד תקיעת שופר להשיג! ולכן עלינו להיות מוכנים ליום הדין כראוי, כדי שנזכה לאותן מעלות נפשיות שניתן להשיגן ביום זה. ■

מישראל, כאילו קיים עולם מלא' (בבא בתרא' יא). וקל וחומר, למי שמציל נפש רחוקה מה' על ידי החזרתה בתשובה. וקל וחומר כפול ומכופל למי שמציל נפשות רבות. נמצא, שעל ידי תפילה בכונה בעצם יום הדין על כלל ישראל שיחזרו בתשובה, יכול האדם לזכות בזכויות רבות, אשר כל אחת מהן שקולה כהצלת העולם כולו, כיון שתפילתו פועלת להשיב רבים אל ה'.

בבקשו 'וידע כל פעול, פי אתה פעלתו ויבין כל יצור, פי אתה יצרתו', הרי בתפילה זאת הוא יכול להשפיע על אותם הרחוקים מתורה וממצוות שישבו בתשובה. כי תפילתו של אדם עבור חברו נשמעת במרום. והקב"ה שולח הרהורי תשובה לרחוקים ממנו ומקרבים אליו מכה תפילתו של האדם המתפלל עבורם.

לתפילה מעומק הלב בכונה הזאת, יש זכות כפולה:

והשניה: אמרו חכמים כי 'המבקש רחמים עבור חברו והוא צריך לאותו האחת: הרי 'כל המקיים נפש אחת

בס"ד

לקראת הסוף...

אמנון יצחק עם הרב שליט"א

היכל התרבות אליהו סעדון 87

אור יהודה ביום שני ג' תשרי 21/09/09

כניסה 15 ש"ח

השערים יפתחו ב-20:30

היכל התרבות שדרות רגו

באר שבע ביום שלישי ד' תשרי 22/09/09

כניסה 10 ש"ח

השערים יפתחו ב-23:00

אולמי האצולה האורגים 7

אשדוד ביום רביעי ה' תשרי 23/09/09

כניסה 15 ש"ח

השערים יפתחו ב-20:30

ההרצאות מאובטחות

כל הזכויות שמורות לארגון "שופר"

שידור חי באתר 'שופר' WWW.SHOFAR.NET

וב'שופר ניוזטל' 054-4007779

מעשה ברופא שינים שעקר שן בתאונת דרכים

מאת הרה"ג יעקב שולביץ שליט"א

נעשתה ביני ובין חברת הבטוח בכספי שלי. ולכן אין זה פוטר את המזיק מלשלם את נזקיו.

הנידון שלפנינו הוא:

1. האם אדם שהזיק מחמת שהיה 'אנוס' חייב לשלם את הנזק?
2. האם המזיק יכול לתקן את הנזק? או שהוא חייב לשלם כסף?
3. האם יש חילוק בין חובת התשלום עבור נזק של רכוש, לבין חובת הריפוי של החובל בגופו של חברו?
4. האם חייב המזיק לשלם לניזק גם כאשר הבטוח של הניזק משלם את מלוא נזקו?

חשובני. וכן הריני מוכן להעמיד רכב חילופי, מאותו הסוג ומאותה שנת יצור. כך שאיני מחויב לשלם כסף עבור הנזקים שהזקתי. ושלישית; כיון שלנפגע יש בטוח שישלם לו את כל נזקו, איני חייב לשלם לו דבר.

הנפגע טוען:

1. רצוני לקבל את מלוא תשלום הנזק בכסף, עפ"י הערכת שמאי.
2. איני מוכן להתרפא אצל הרופא.
3. ואיני מוכן לקבל רכב חילופי. ובנוגע לבטוח; זכותי לקבל את מלוא תשלום הבטוח כיון שהעסקה

מעשה ברופא שינים, שגרם לתאונת דרכים בהיכנסו לרחוב חד צדדי בכיוון הנגדי, לתומו, מבלי ידיעה שהשלט 'אין כניסה' נעקר ממקומו. וגרם לתאונת דרכים, בה נעקרה אחת משיניו של הנהג שממולו, פרט לנזקי הרכב.

הרופא טוען:

ראשית; אני בגדר "אנוס", כיון שלא היתה לי אפשרות לדעת שאני נוסע נגד כיוון הנסיעה. ולכן הריני פטור מלשלם עבור הנזקים. שנית; אם אני חייב לשלם, הריני מוכן לרפא את הנפגע במרפאתי, על

יהודי יקר!

אל תישאר לבד - התחבר לתורה!
אברך תלמיד חכם ילמד אותך תורה
ללא תשלום!
התקשר עכשיו: 050-416-60-70

אברך יקר!

אל תשאיר את אחיך לבד!
הצטרף לאלפי האברכים המתנדבים
ללמד תורה פעם בשבוע
התקשר עכשיו: 050-416-60-70

למבירה

ספר תורה חדש

מסופר יר"ש במהיר מיוחד
לפרטים והזמנות נא לפנות לשבתי
052-80-777-22

ההשתתפות בשעור ב'אולפני שופר', רח' מתתיהו 10 בני ברק, בתאום מראש בלבד: 03-677779

התשובה לשאלה הנ"ל תנתן בשעור ביום חמישי בשעה 20:30 בערב בלמוד עם חברותות בישיבות 'אהל יהודה' ניתן לצפות בשדרור חי באתר שופר: www.shofar.net בקרוב יהיה ניתן לרכוש דיסקים של השעורים הקודמים

השמן המעופף

תקציר התשובה:

1. ראובן השף חייב לשלם על הנזק שקרה לבגדיו של יצחק, אבל לא עבור הנזק שקרה לבגדי הילד שהחליק.
2. א. בנוגע לנזקי הגוף של יצחק אין זה משנה אם נגרמה לו נכות תמידית או רק הוצאות רפואיות, הוא חייב לשלם לו עבור הכל (כיון שלהלכה; אש - זה אדם המזיק, וחייב בארבעה דברים).
ב. בנוגע לנזקי הגוף של הילד, אם השבר היה כזה שגרם לו נכות תמידית, ולירידת ערכן (אם היה נמכר כעבד כנעני, חייב ראובן השף לשלם על כך, אבל אם הוא "רק" נזקק לגבס ולמנוחה ולאחר מכן חוזר לקדמותו, זה תלוי במחלוקת אם נחשב נזק (שבור, חייב עליו) או ריפוי (שרק אדם המזיק חייב); וכיון שזה ספיקא דדינא, א"א להוציא ממנו, אבל חייב לצאת ידי שמים. וגם אם הגיע ממון השף לידי הילד, מועיל תפיסת הממון ואינו יכול להוציא מידו.
3. יש להעיר; שלכאורה, אם זהו פתח צדדי המיועד רק לצוות המלון ויש מודעה ברורה על כך, הרי שיהיה פטור על כל הנזקים.

נסיעה לקברות הצדיקים עם הרב אמנון יצחק

ביום שלישי ל' חשוון 17.11.09
יציאה בשעה 7:30 בדיוק מנקודות האיסוף

**זכאי
"חי כפליים"
40% הנחה!!!**

המסלול:

קבר רבי שמעון בר יוחאי זיע"א	11:00 מירון
קבר רבי יונתן בן עוזיאל זיע"א	12:00 עמוקא
ארוחת צהרים כיד המלך	14:00 מלון כינר
הרצאה של הרב אמנון יצחק שליט"א	15:30 מלון כינר
קבר רבי מאיר בעל הנס זיע"א	17:30 טבריה

הישיבה בהפרדה מלאה בלבד!

ההרשמה במשרדי 'שופר' רח' מתתיהו 10, בני ברק
טל: 03-6777779

להרויח בגדול!

בתכנית:

'כח כפליים'

מלאו הוראת קבע

על סך \$28

ותקבלו חינם:
'גנזי המלך'

CD's

טיולים

סעודה

סופ"ש

'שופר' מתתיהו 10 ב"ב 03-6777779